

Pawo – novinka v sortimentu ozimého tritikale

Petr Martinek¹, Jarmila Mikulcová¹, František Tichý¹, Stanislav Edler¹, Olga Denešová¹,
Janina Woś², Henryk Woś²
Agrotest fyto, s.r.o., Kroměříž

²Hodowla Roślin Strzelce Sp. z o.o. Grupa IHAR, Oddział Borowo

Odrůda Pawo je registrovaná v Polsku od roku 2002 a představuje významnou odrůdu tritikale v Polsku. V České republice byla registrována na počátku roku 2008, společně s ní bylo v České republice registrováno dalších 5 odrůd: Todan, Argano, Mungis, Cando a Hortenso.

Základní charakteristika odrůdy Pawo

- Šlechtitel a udržovatel: Hodowla Roslin Strzelce, Sp. z o.o., Grupa IHAR, ul. Glowna 20, 99–307 Strzelce, Polsko, <http://www.hr-strzelce.pl>, Tel.: 024 356-69-00, Fax: 024 356-69-02, hr-strzelce@post.pl, hls-borowo@post.pl
- Zmocněný zástupce v ČR: Zemědělský výzkumný ústav Kroměříž, s.r.o., Havlíčkova 2787, 767 01 Kroměříž, <http://www.vukrom.cz>, Tel.: 573 317 111, 573 317 158, Fax: 573 339 725, martinek.petr@vukrom.cz
- Množitel v ČR: Elita semenářská a.s., Cupáková 4, 621 00 Brno, <http://www.elita.cz>, Tel.: 549 522 641, Fax: 549 522 659, info@elita.cz

Odrůda Pawo byla vyšlechtěna ve šlechtitelské stanici Borowo, která je součástí firmy Hodowla Roslin Strzelce, Sp. z o.o.

Původ odrůdy je MAH 16118-6 x LAD 407/88.

Jedná se o středně ranou odrůdu, která dosáhla ve Státních registračních zkouškách v neošetřené variantě (1. systém) pěstování velmi vysoký výnos a v ošetřené variantě (2. systém) vysoký výnos (Tab. 1). Vyznačuje se vyšší odolností k padlí, rzi žitné, střední odolností k fuzáriu v klasu, komplexu listových skvrnitostí a vysokou mrazuvzdorností. Rostliny jsou středně vysoké, středně až méně odolné k poléhání, středně odolné proti napadení chorobami pat stébel. Zrno je středně velké s vysokou objemovou hmotností a vysokým podílem předního zrna. Dosahuje vysokých hodnot čísla poklesu, obsah dusíkatých látek má středně vysoký, obsah lysinu středně vysoký až nízký.

Zajímavostí odrůdy Pawo je, že se vyznačuje částečně zlepšenými technologickými vlastnostmi zrna v důsledku působení gluteninové alely *Glu-A1a* (nesoucí vysokomolekulární gluteninovou podjednotku 1) na chromosomu 1A, alely *Glu-B1b* (nesoucí vysokomolekulární gluteninové podjednotky 7+8) na chromosomu 1B a pravděpodobně i jiných dosud nezjištěných gluteninových alel. To se projevuje oproti jiným odrůdám tritikale zlepšenými výsledky pekařských zkoušek a i uspokojivými výsledky poloprodučního pečení chleba. Odrůda Pawo je jedním z prvních dílčích výsledků šlechtění tritikale, orientovaných v poslední době rovněž na zlepšování technologických vlastností zrna pro pekárenské využití. V současnosti se provozní pečení chleba zavádí ve firmě Ambassador (<http://www.ambassador92.pl/>) v Polsku.

Nároky na prostředí

Pawo se v nárocích na prostředí neliší od ostatních odrůd tritikale. Odrůdu lze s úspěchem doporučit pro pěstování v marginálních oblastech, tedy do podmínek s horší zásobou živin v půdě, které se nacházejí v méně příznivých klimatických podmínkách. Odrůda Pawo však dovede překvapit vysokými výnosy i při intenzivní pěstitelské technologii, kdy je schopna výnosově překouvat mnohé odrůdy pšenice (v demonstračním odrůdovém pokuse

v Rostěnicích u Vyškova 2007 Pawo dosáhlo výnosu 10,0 t.ha⁻¹). Vzhledem k velmi dobré odnožovací schopnosti se nedoporučují vysoké výsevky, je tolerantní k pozdním výsevům.

Doporučený termín výsevu a výsevek

ZVO obilnářská	15. 9.–22. 9.	23. 9.–30. 9.
Výsevek:	3,0–3,5	3,5–4,0
ZVO bramborářská a pícninářská		
	10. 9.–17. 9.	18. 9.–25. 9.
Výsevek:	3,2–3,7. ha ⁻¹	3,7–4,0 (mil. klíč. zrn. ha ⁻¹)

Nižší výsevek se doporučuje při včasnějších výsevech a na lepších půdách, v těchto případech lze výsevek snížit až na 2,5 mil. klíč. zrn. ha⁻¹. Pokud je pěstováno na výrazně špatných půdách s předpokladem následného extenzivního způsobu hospodaření, při pozdním setí (do konce první dekády října) nebo ve vyšších polohách, doporučuje se výsevek navýšit o 20 % (to obvykle odpovídá spotřebě osiva od 180 do 210 kg.ha⁻¹, v závislosti na hmotnosti 1000 zrn a klíčivosti). Předseťovou přípravu provést do hloubky 5–6 cm, vlastní setí do hloubky 3–4 cm. Vyžaduje dostatečnou vlhkost pro vzházení.

Tab. 1: Tříleté výsledky Státních registračních zkoušek (průměry období 2004/05, 2005/06 a 2006/07) podle ÚKZÚZ

Vlastnost	Pawo	Kontrola Kitaro*)	Průměr pokusu
Výnos (1. systém) [%]	112,2 (7,60 t.ha ⁻¹)	100,0 (6,78 t.ha ⁻¹)	106,5 (7,22 t.ha ⁻¹)
Výnos (2. systém) [%]	106,6 (8,44 t.ha ⁻¹)	100,0 (7,92 t.ha ⁻¹)	102,6 (8,13 t.ha ⁻¹)
Počet dní do metání	142	140	142
Počet dní do zralosti	207	207	207
Příseň sněžná [9-1]	5,8	5,8	6,1
Listové skvrnitosti [9-1]	6,2	5,3	5,8
Rez žitná [9-1]	7,3	5,0	6,9
Padlí travní [9-1]	7,6	5,6	7,5
Fuzárium v klasu [9-1]	7,0	6,5	6,7
Braničnatka v klasu [9-1]	6,1	6,4	6,6
Poléhání před sklizní [9-1]	5,8	8,0	7,4
Přezimování [9-1]	7,5	7,5	7,6
Délka rostlin [cm]	119	111	114
Počet klasů na 1m ²	626	586	601
Počet zrn v klasu	30,0	29,0	29,9
Hmotnost 1000 zrn [g]	41,9	42,6	41,7
Stéblolam [9-1]	5,9	5,5	5,7
Hrubé bílkoviny [%]	12,0	12,1	11,2
Číslo poklesu [s]	220	181	188
Obsah lysinu [g.kg ⁻¹]	0,37	0,38	0,38